

BOHUMÍN (okres Karviná)

Až do roku 1924 se pozdější Nový Bohumín jmenoval Šunychl a pod tímto názvem je uváděn jako ves poprvé roku 1482. Roku 1924 došlo ke spojení Šunychlu se vsí Kopytov a nově vzniklá obec, protože na jejím území leželo nádraží sousední obce Bohumína, přijala název Nový Bohumín, přičemž se zároveň stala městem. Již před rokem 1924 užíval Šunychl pečeti, v jehož pravé polovině byla pěticípá hvězda a v levé rýč, v hlavě štítu bylo okřídlené železniční kolo. Po povýšení na město byly pro toto znamení zavedeny barvy a začalo být užíváno jako městský znak – pravá polovina štítu modrá, levá zelená a všechna znamení stříbrná. Okřídlené železniční kolo bylo symbolem významu města jako dopravního uzlu, vyobrazení rýče navazovalo snad na některou starší pečeť.

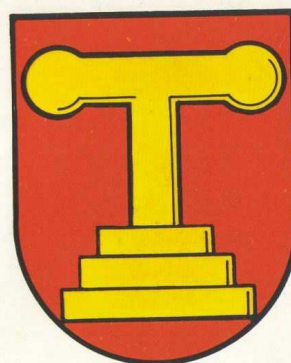

Nový Bohumín (kolem r. 1924)

Protože šlo o znak řádně neschválený, rozhodl se MěstNV v Novém Bohumíně zavést nový znak. Návrh vypracoval 28. července 1967 J. Louda, krátce nato byl přijat radou MěstNV a 19. března 1968 byl schválen Komisí pro městské znaky při Archivní správě ministerstva vnitra ČSR. Nový znak ponechává hlavu štítu s okřídleným kolem, pole je modré a má symbolizovat „železniční“ barvy. V dolní červené části štítu je na stříbrné obrácené vidlici černé ozubené kolo, přičemž vidlice symbolizuje dopravní uzel, kterým je dnešní město, a ozubené kolo dnešní průmysl. Barvy znaku s výjimkou černé

jsou totožné s barvami knížectví Ratibořského, k němuž Bohumínsko kdysi náleželo. Blason schváleného návrhu městského znaku neuvádí počet zubů kola, avšak podle schváleného grafického znázornění jich má být šest.

Už v letech 1948–1954 tvořily obce Nový Bohumín a Starý Bohumín spojenou obec Bohumín. Pak se Nový Bohumín opět osamostatnil, ale v roce 1973 byl znovu spojen se Starým Bohumínem pod názvem Bohumín. Toto město užívá znak Nového Bohumína schválený v roce 1967. Viz též Starý Bohumín.

STARÝ BOHUMÍN

STARÝ BOHUMÍN (okres Karviná)

Nejstarší zpráva o Starém Bohumínu (původně Bohumínu) pochází z roku 1256. Roku 1373 je Bohumín uváděn jako městečko a od roku 1482 je označován jako město. Nejstarší známá městská pečeť je dochována z roku 1723 a je na ní vyobrazen volně bez štítu antonínský kříž, v polské heraldice známý jako erb kornic. Erb kornic patřil Bělíkům z Kornic, kteří město drželi v letech 1423–1480 a znovu 1486–1492, což nasvědčuje, že město užívalo toto pečeti znamení již mnohem dříve. Antonínský kříž v erbu Korniců byl kulovitě zakončen a stál

na třech stupních, které byly, podobně jako kříž, zlaté, pole štítu bylo červené. V těchto barvách byl užíván jistě i znak bohumínský, třebaže H. G. Ströhl zobrazuje kříž stříbrný, zatímco V. R. Widimský vyobrazil stříbrné stupně, jež položil na trávník.

Při popisu znaku Starého Bohumína se v minulosti objevila řada mylných vysvětlení. Antonínský kříž byl některými autory považován za čakan, jindy se mluví o tiskařském lisu, zatímco v jiném případě bylo považováno kulovité zakončení kříže za pecny chleba a tím za symbol bázňe před hladomorem. Původ znaku neznala v roce 1870 ani městská rada Starého Bohumína, která se domnívala, že ve znaku města je šibenice jako symbol hrdelního práva. Polovinu antonínského kříže, převzatou z erbu Bělíků z Kornic, má ve znaku také Hlučín.

V letech 1948–1954 a znovu od roku 1973 tvoří někdejší Starý Bohumín část města Bohumína, které užívá městský znak Nového Bohumína schválený v roce 1967. Viz též Bohumín.

STARÝ JIČÍN (okres Nový Jičín)

První spolehlivá zpráva o Starém Jičíně pochází z roku 1278, od roku 1497

BOHUMÍN, o. Karviná (MěstNV)

1. Starý Bohumín

R. 1848 panství Bohumín, kraj Těšínský. V latinských i německých textech Oderberg.

Ves Bogun je doložena od r. 1256, městečkem byl Bohumín od r. 1373. R. 1482 je poprvé uveden jako město v listině Štěpána z Vrbna. Byl městem až do r. 1948, kdy byl připojen k Novému Bohumínu; už v r. 1954 byl však opět osamostatněn. Kdy město získalo znak, není známo, připomíná však znak Sobků z Kornic, jimž náležel Bohumín v 15. století. Jeho výklad a hlavně barvy kolísají, správně mají být patrně shodné s rodovým znakem. V r. 1973 byl Starý Bohumín definitivně spojen s Novým Bohumínem v dnešní město Bohumín.

Popis znaku: Na červeném štítě stojí na třech stupních antonínský kříž s koulemi na koncích příčného břevna, vše zlaté barvy.

Doklady: Pečeti v SOA Opava, Karolinský katastr, karton 38, fol. 390, a v OA Karviná, AM Starý Bohumín.

Vyobrazení: WIDIMSKÝ, Schlesien č. 16; STRÖHL, tab. Slezske; SAURMA VON JELTSCH, str. 229—230; OSN IV, str. 259; Zápisník 67, č. 6; L. BALETKA, Sborník Státního archivu v Opavě 1968—1971, str. 264—265.

Literatura: GUMOWSKI, str. 35; F. DOSTAL, Geschichte der Herrschaft und der Stadt Oderberg, Bohumín 1913, str. 62 (mylně).

2. Nový Bohumín

R. 1848 panství Bohumín, kraj Těšínský. V německých textech Neu Oderberg.

Starý Bohumín odmítl při stavbě železnice umístit nádraží na svém katastru. Bylo tedy vybudováno při

sousední obci Šunychlu. Při nádraží vyrostla záhy osada, která byla nakonec v r. 1924 spojena se Šunychlem a Kopytovem v jeden celek, povýšený vyhláškou ministerstva vnitra 72.214/24 na město se jménem Nový Bohumín. Rozhodnutím expozitury ZNV v Ostravě byly k němu 18. října 1948 připojeny ještě další čtyři obce včetně Starého Bohumína; už po necelých šesti letech byly však opět odloučeny roz-

Bohumín, první návrh znaku Nového Bohumína, OA Karviná.

hodnutím KNV v Ostravě ze dne 15. dubna 1954, s účinností od 17. května téhož roku.

Po povýšení na město užíval Nový Bohumín na své pečeti spojených znamení tří starých obcí, malovaných jako znak i barvami. Štít byl příčně rozdělen a v jeho horní červené polovině bylo zlaté železniční okřídlené kolo (nádraží Bohumín), dolní polovina byla ještě svisle rozpoltněna a v jejím pravém poli modrém byla stříbrná radlice a pod ní stříbrná pěticípá hvězda (Šunychl); v levém dolním poli zeleném byl stříbrný rýč (Kopytov). V r. 1938 se městská rada rozhodla změnit pravé dolní pole rovněž na zelené.

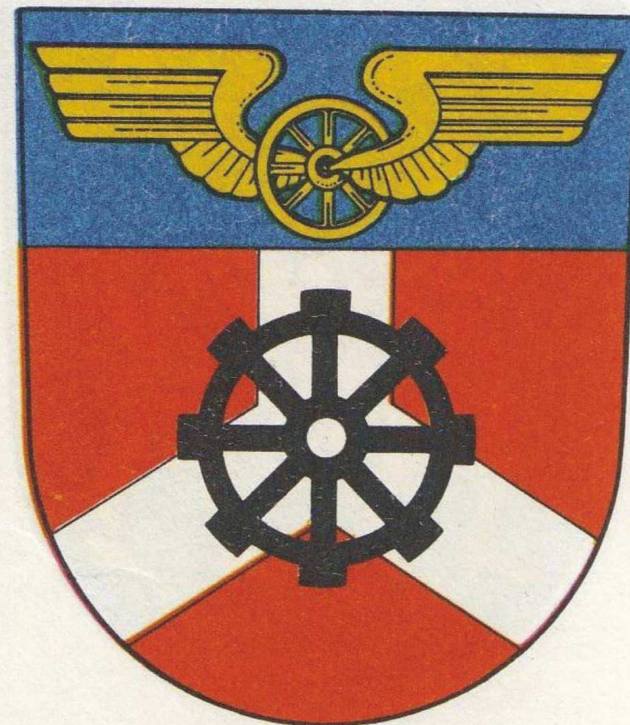
Tohoto znamení užíval pak Nový Bohumín až do r. 1967. Tehdy se MěstNV rozhodl opatřit si nový znak, jehož návrh vypracoval Jiří Louda. Znak byl schválen usnesením MěstNV v r. 1968. V r. 1973 byla obě města Starý a Nový Bohumín definitivně spojena v jedno město Bohumín. Znakem tohoto města se stal dosavadní znak Nového Bohumína.

Popis znaku: Štít napříč dělený asi v horní třetině. V horním modrém poli je zlaté železniční okřídlené kolo, v dolním červeném poli je obrácená stříbrná vidlice, v jejímž středu je černé, ozubené kolo s osmi loukotěmi a osmi zuby, znázorňující polohu průmyslového města na trojici železničních tratí.

Doklady: Usnesení MěstNV. Věstník ministerstva vnitra VI, 1924, str. 251. Dokumentační materiál v OA Karviná.

Vyobrazení: L. BALETKA, Sborník Státního archivu v Opavě 1968—1971, str. 238—239; M. GUMOWSKI, str. 194; J. JAKVERT, 100 let Nového Bohumína, N. Bohumín 1947, str. 26; Heraldika II, 1949, str. 35.

Literatura: LOUDA, Znaky, str. 16 a 42.

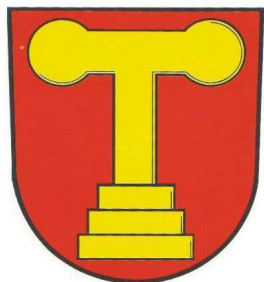
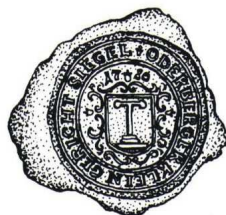

Bohumín (MěstNV)

Již od 2. poloviny 15. století je Bohumín uváděn jako město a zřejmě měl v této době též své pečetidlo. Svědčí o tom také heraldické znamení Bohumína - kulovitě zakončený tzv. antonínský kříž na třech stupních, který nepochybně pochází z rodového erbu Sobků z Kornic, držitelů bohumínského panství v tomto období. Nejstarší známý otisk městské pečeti uvádí Saurma k roku 1694. Snad byl pořízen stejným typářem jako otisk v karolinském katastru v roce 1723, který má kulaté pečetní pole o průměru 35 mm a v kulaté rolverkové kartuši nese znak Bohumína v podobě antonínského kříže s kulovitě zakončenými rameny na třech stupních. Latinská majuskulní legenda je lemována linkou a masivním vavřínovým věncem: SIGILVM CIVITATIS ODERBERGENSIS. Stejný znak je též na menší městské pečeti, která pochází určitě ze 17. století. V kulatém pečetním poli o průměru 23 mm je v bohaté barokní kartuši španělský štít s městským znakem, nad kartuší nezřetelný letoopočet 16... Majuskulní latinská legenda mezi linkou a linkou s vavřínovým věncem zní: * SIGILVM: MIN: CIVIT: ODERBERGENSIS. Z roku 1780 pochází menší soudní pečeť, jejíž otisk se nachází i v matrice výnosu pozemků z roku 1820. Kotouč o průměru 23 mm

BOHUMÍN

(okr. Karviná; panství Bohumín)

má v pečetním poli v kartuši španělský štít s městským znakem a nad kartuší rozdělený letoopočet 17 80. Německá majuskulní legenda je lemována linkami: + ODERBERGER KLEIN GERICH T SIEGEL.

Není pochyb, že historickým znakem Bohumína je polský erb zvaný Kornic, ať již byl v minulosti různě zobrazován a také chybně či správně vykládán. Barvy bohumínského znaku nebyly také zřejmě dlouho stanoveny, a tak se v literatuře objevují rozličné informace. Widimsky hovoří o červeném štítě a v něm na trávníku na třech stříbrných stupních zlatém kříži. Saurma uvádí v roce 1870 stejné barvy, vypouští však trávník, zatímco Ströhl má celé znamení stříbrné. S ohledem na šlechtický erb Korniců má správně být štít červený a znamení celé zlaté. Městský znak Bohumína se také objevuje na všech pozdějších úředních razítkách a nálepkách, povětšinou ve stylizaci podle nejstarší známé pečeti, až do svého prvního spojení s Novým Bohumínem v roce 1948.

V letech 1954 - 1973 byl Bohumín opět samostatným městem, pro rozlišení s Novým Bohumínem však nesl název Starý Bohumín. V roce 1973 byla obě města opět sloučena pod společným názvem Bohumín. Město převzalo a dodnes užívá znak vytvořený v roce 1967 pro Nový Bohumín. Červený štít s modrou hlavou, nahoře zlaté okřídlené kolo, dole na stříbrné obrácené vidlici černé ozubené kolo. Původní heraldická symbolika Bohumína tak byla zapomenuta a nový znak prezentuje Bohumín především jako významnou železniční křižovatku a průmyslové město.

KK 38, fol. 390a - 26.5.1723; KK 105, fol. 170b - 5.9.1734; MVP 375 - 28.4.1820; Hrodek I/ 220 - 221; Widimsky, rkp. 20, č. 18; Saurma, sl. 229 - 230; Ströhl, s. 76; F.Dostal: Geschichte der Herrschaft und der Stadt Oderberg samt Umgebung, Oderberg 1913, s. 62 - 63; Gumowski, s. 35; Baletka, s. 264 - 265; Šíma, s. 491 - 492; Baletka-Louda, s. 75; Čarek, s. 82

NOVÝ BOHUMÍN

(č. o. Bohumín, okr. Karviná)

V roce 1847 bylo postaveno bohumínské nádraží na katastru sousedního Šunychlu a byl položen základ nové obce spojující Šunychl s osadou Kopytovem a Bohumínem-nádražím. Obec dokonce používala společné německé nápisové razítko. V roce 1908 byla podána žádost o povýšení na město a tehdy zřejmě bylo také vytvořeno heraldické obecní razítko, v jehož horním poli bylo železniční okřídlené kolo, symbolizující nádraží, v pravém dolním poli položená radlice a pod ní hvězda z pečeti Šunychlu a v levém dolním poli rýč bez násady z pečeti Kopytova. Když v roce 1924 skutečně došlo k povýšení obce na město s názvem Nový Bohumín, začalo být zmíněné pečetní znamení užíváno jako městský znak. Horní pole bylo červené a kolo zlaté, pravé dolní pole modré a radlice s hvězdou stříbrné, levé dolní pole zelené a rýč stříbrný. Takto byl znak užíván až do roku 1938, kdy se městská rada rozhodla na návrh ing. arch. Unzeitiga z Brna změnit barvu pravého dolního pole také na zelenou. Po 2. světové válce došlo k další drobné proměně, když se hvězda v pravém spodním poli přemístila nad radlici. Podle informace J.Jakverta mělo být sice toto pole červené, avšak tomu odporuje heraldické šrafování na tehdejších úředních papírech, které potvrzuje barvy znaku z roku 1938. V letech 1948 - 1954 byl Nový Bohumín sloučen s Bohumínem, pak byla obě města až do roku 1973 opět samostatná (Bohumín však pod novým názvem Starý Bohumín). V tomto období došlo ke kodifikaci zcela nového znaku Nového Bohumína. Znak navrhl v roce 1967 Jiří Louda, schválen byl 18. plenárním zasedáním MěstNV dne 22.6.1967 a v roce 1970 také dodatečně komisí pro znaky měst při Archivní správě MV ČR. Štít rozdělen na modrou hlavu a červené hlavní pole; v hlavě zlaté okřídlené kolo, v hlavním poli na stříbrné obrácené vidlici černé ozubené kolo. Z původního znaku Nového Bohumína bylo převzato okřídlené železniční kolo, byť v jiných barvách, ostatní figury mají prezentovat Bohumín jako důležitý železniční uzel a průmyslové město. Po opětném sloučení Nového Bohumína se Starým Bohumínem se tento znak stal znakem celého města Bohumína.

Hrodek I/218 - 219; SOkA Karviná, MěstNV Bohumín (1979 - kart. 11); Gumowski, s. 194 - 195; J.Jakvert: Bohumín 1847 - 1947, Bohumín 1947, s. 26, 47; Heraldika 2, 1969, č. 3, s. 35; Baletka, s. 238 - 239; Šíma, s. 492 - 494; Baletka-Louda, s. 20 - 21; J.Louda, Coat of arms of Bohumín, The Heraldry Gazette, N.S. 18, December 1985, s. 3; Čarek, s. 82 - 83